

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Β' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ
ΜΑΘΗΜΑ: ΕΚΘΕΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (3)

Η γλωσσική καχεξία των καιρών μας

Ο τρόπος ομιλίας των νέων και τα γλωσσικά πρότυπα που αυτοί υιοθετούν λαμβάνουν ανησυχητικές διαστάσεις για την πορεία της γλώσσας και του έθνους μας. Όλοι μας γνωρίζουμε πως η γλώσσα αποτελεί το θεμέλιο της ανθρώπινης επικοινωνίας, εκφράζει την ιδιοσυγκρασία και το πνευματικό επίπεδο κάθε ατόμου, αλλά και σηματοδοτεί το πολιτιστικό υπόβαθρο και την εθνική ταυτότητα κάθε λαού.

Σε μια εποχή, όμως, όπως η σημερινή, όπου οι κοινωνίες είναι πολυπολιτισμικές και, επομένως, ανοικτές και δεκτικές στα νέα δεδομένα που προκύπτουν μέσα από τις αέναες πολιτισμικές συνεργασίες η γλώσσα, να μεν εμπλουτίζεται με νέους όρους, αλλά, παράλληλα, απειλείται από αυτούς. Συγκεκριμένα, το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και η εξέλιξη της τεχνολογίας (διαδίκτυο, τηλεπικοινωνίες κ.λπ.) προκάλεσαν την εισαγωγή, αλλά και την επιβολή τυποποιημένων όρων και ξενισμών. Ιδιαίτερα αισθητή είναι η συμβολή των ΜΜΕ, που με την προβολή ταινιών που δε μεταγλωττίζονται, καθώς και με τη διαφημιστική πολιορκία και την έντονη συνθηματοποίηση αποδείχτηκαν "δούρειος ίππος" για το γλωσσικό εξανδραποδισμό της νεολαίας μας. Έτσι, επιτρέψαμε ανεξέλεγκτα αλλότριες γλωσσικές επιρροές, γεγονός που μας απομάκρυνε από τις γλωσσικές μας ρίζες και προκάλεσε αλλοίωση στο γλωσσικό μας πρότυπο. Οι νέοι μας έμειναν αθωράκιστοι απέναντι στο γλωσσικό ξενικό οίστρο και άφησαν αναξιοποίητους τους μηχανισμούς της μητρικής τους γλώσσας.

Οι συνέπειες είναι ορατές και στον προφορικό και στο γραπτό τους λόγο. Μέσα από την παρείσφρηση αναφομοιώτων, ξενικών φωνημάτων προκαλείται ανατροπή των γραμματικών και συντακτικών κανόνων και παρουσιάζονται ποικίλοι βαρβαρισμοί και σολοικισμοί. Τα νέα παιδιά, στην προσπάθειά τους να επικοινωνήσουν, στέλνουν μηνύματα γράφοντας "greeklish" και στην καθημερινή προφορική τους επαφή κωδικοποιούν το λόγο, μεταχειρίζονται, λόγου χάρη, ξενόφερτες φράσεις, περιορίζουν την έκφρασή τους, αδυνατώντας να διεξάγουν ακόμη και έναν απλό καθημερινό διάλογο. Δεν πρόκειται λοιπόν για τίποτε άλλο από μια γλωσσική αναρχία και ελευθεριότητα που οδηγεί στην κατακρεούργηση του γλωσσικού μας οργάνου και στη λήθη του γλωσσικού μας παρελθόντος.

Για να αντισταθούμε, λοιπόν, σε αυτή τη γλωσσική καχεξία οφείλουμε να ενισχύσουμε την επαφή των νέων παιδιών με τη μητρική τους γλώσσα και να καλλιεργήσουμε την εθνική γλωσσική ταυτότητα. Αρχικά, η οικογένεια οφείλει να προωθήσει το διάλογο και να παρέχει ποιοτικά ερεθίσματα στα μέλη της, να εμφυσά την αγάπη για τη λογοτεχνία και, γενικότερα, την επαφή με το βιβλίο, ώστε να επιτευχθεί η εξοικείωση με τον προφορικό και το γραπτό λόγο. Το σχολείο, με τη σειρά του, να βοηθήσει τον μαθητή να κατανοήσει τη μορφολογία της γλώσσας του, καθώς και τους συντακτικούς και γραμματικούς

της μηχανισμούς. Να τον ενθαρρύνει στο μάθημα της Έκθεσης και να του παρέχει περιθώρια ελευθερίας στη διατύπωση των απόψεών του. Η σωστή γνώση της γλώσσας είναι προϋπόθεση για την απόκτηση οποιωνδήποτε άλλων γνώσεων.

Γι' αυτό όλοι μας, ο καθένας με τον τρόπο του, έχουμε χρέος να βοηθήσουμε τη νέα γενιά να προστατέψει τη γλωσσική της κληρονομιά. Είναι πρώτιστο καθήκον όλων μας η διαφύλαξη και προαγωγή της γλώσσας μας, η οποία μας συνδέει άρρηκτα με τις βαθιές ρίζες της εθνικής και πολιτισμικής μας παραδόσεως. Όπως έχει λεχθεί από τον Νίκο Καζαντζάκη – αλλά και άλλους διανοητές – «Η αληθινή πατρίδα ενός λαού είναι η γλώσσα του. Εάν αυτή χαθεί, χάνεται και ο λαός μαζί της.» Αλλά και ένας παλιός στίχος του Γ. Σεφέρη που γίνεται σήμερα επίκαιρος περιγράφει την κατάσταση: «Ο Θεός μας χάρισε μία γλώσσα ζωντανή, εύρωστη, πεισματάρα, χαριτωμένη που αντέχει, μολονότι έχουμε εξαπολύσει όλα τα θεριά να τη φάνε».

ΔΙΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΟ ΑΡΘΡΟ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Λεξιλόγιο:

Καχεξία : εξασθένιση, αποδυνάμωση

Βαρβαρισμός , Σολοικισμός: γλωσσικό σφάλμα

Ασκήσεις

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε σε 90-110 λέξεις (μονάδες 25)

B1. Παρ. 4η : «Η σωστή γνώση της γλώσσας είναι προϋπόθεση για την απόκτηση οποιωνδήποτε άλλων γνώσεων». Να αναπτύξετε το περιεχόμενο της πρότασης, χρησιμοποιώντας την ως θεματική, σε μία παράγραφο 80-100 λέξεων. (μονάδες 12)

B2. α. Να επισημάνετε τα δομικά στοιχεία της τρίτης παραγράφου («Οι συνέπειες ... γλωσσικού μας παρελθόντος».) (μονάδες 3)

β. Να αναφέρετε δυο τρόπους ανάπτυξης στη συγκεκριμένη παράγραφο, τεκμηριώνοντας τις επιλογές σας. (μονάδες 4)

B3. Παρ.4η : Να βρείτε τη συλλογιστική πορεία (παραγωγική - επαγωγική) του παρακάτω συλλογισμού και να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

⊗ η οικογένεια οφείλει να προωθεί το διάλογο

⊗ (η οικογένεια οφείλει) να παρέχει ποιοτικά ερεθίσματα στα μέλη της

⊗ (η οικογένεια οφείλει) να εμφυσά την αγάπη για τη λογοτεχνία και γενικότερα την επαφή με το βιβλίο

⊗ ώστε να επιτευχθεί η εξοικείωση με τον προφορικό και τον γραπτό λόγο

(μονάδες 8)

B4. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις, λαμβάνοντας υπόψιν σας τη σημασία που έχουν στο κείμενο : ιδιοσυγκρασία, αέναες, παρουσιάζονται, εξανδραποδισμού, καθήκον.

(μονάδες 5)

B5. Να αναφέρετε τρία παραδείγματα μεταφορικής χρήσης της γλώσσας από το κείμενο που έχει δοθεί.

(μονάδες 3)

Γ. Στην πόλη σας διοργανώνεται, υπό την αιγίδα του δήμου, πανελλήνιο μαθητικό συνέδριο με θέμα «Παγκοσμιοποίηση, Τεχνολογία Επικοινωνίας και Ελληνική Γλώσσα». Σ' αυτό, εκπροσωπώντας τα σχολεία του νομού σας, καλείστε να κάνετε μία σύντομη εισήγηση (400 – 500 λέξεων), εστιάζοντας στα φαινόμενα γλωσσικής υποβάθμισης. Συγκεκριμένα, αναφερθείτε στην κακοποίηση της γλώσσας από τους νέους, επιμένοντας σε περιπτώσεις (μορφές κακοποίησης) που σχετίζονται με τη χρήση της τεχνολογίας και των σύγχρονων μέσων επικοινωνίας - ενημέρωσης. Στη συνέχεια, να αποδείξετε ότι το σχολείο μπορεί να αποτελέσει αρωγό στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που αφορούν τη γλώσσα.

(μονάδες 40)

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμία άλλη σημείωση.
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μολύβι μόνο για σχέδια, διαγράμματα και πίνακες.
5. Να μη χρησιμοποιήσετε χαρτί μιλιμετρέ.
6. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
7. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
8. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ